

ü-hüsn ve belâgat u-nur cümlesindeki هُدَى لِّلْمُتَّقِينَ kelâm, dört noktadan tezahür etmiştir." Buradaki "dört nokta"yı izah eder misiniz?

"Ey arkadaş, şu هُدَى لِّلْمُتَّقِينَ cümlesindeki nur-u belâgat ve hüsn-ü kelâm, dört noktadan tezahür etmiştir."

"1. Bu cümlede '**mübteda**' mahzuftur. Bu hazf, cümleyi teşkil eden '**mübteda**' ile '**haber**' arasındaki ittihad öyle bir dereceye varmış ki, sanki '**mübteda**' hazf olmayıp haberin içerisine girmiş. Haricen ikisi müttehid oldukları gibi, zihnen de müttehid olduklarına işarettir."(1)

Bu ayetteki **mübteda** yani düşürülmüş Kur'an'dır. Takva sahiplerini hidayete götüren Kur'an ayetinin içinde hazf edildiği halde, sanki hazf edilmemiş gibi varlığını hissettiriyor. Yani ayetin aslı şöyle olmuş oluyor: "**Kur'an takvâ sahipleri için bir hidâyet kaynağıdır.**"

"2. هَادِي yerinde هُدَى yani, ism-i fâil mevkiinde masdarın kullanılması, tecessüm eden nur-u hidayetten cevher-i Kur'ân'ın husule geldiğine işarettir."

Masdar, fiilin şahsa ve zamana bağlı olmayan kök haline denir. **Okumak** ve **yazmak** gibi. Bu fiil kökünde okuyanın kim olduğu ve ne zaman okuduğuna dair karine yoktur. "**Hâdi**" hidâyet veren; doğru yolu gösteren anlamında **ism-i faildir**. "**Hüden**" kelimesi ise hidayet anlamında bir mastardır. Kur'an'ın hidayeti âdeta cisimleşerek, yine Kur'an'a bir ruh ve cevher olmuş. Normalde hidayetin masdar ile değil, ism-i fail ile söylenmesi gerekirdi.

"3. هُدَى 'deki tenvin-i tenkirden anlaşılıyor ki, hidayet-i Kur'ân öyle ince bir dereceye varmıştır ki, hakikatı idrak edilemez ve öyle geniş bir sahayı işgal etmiştir ki, ihatası ilmen kabil değildir. Çünkü, '**ma'rife**'nin zıddı olan '**nekre**,' ya şiddet-i hafâdan olur veya kesret-i zuhurdan neş'et eder. Buna binaendir ki, '**Tenkir bazen tahkiri, bazen tâzimi ifade eder.**' denilmiştir."

Tenvin-i tenkir, bir kelimeyi müphem ve belirsiz hale getiren harf demektir. **“Hüden”** kelimesindeki tenvin de **“hidayet”** kelimesini belirsiz hale sokuyor. Belirsiz hale sokmasındaki hikmeti Üstad Hazretleri yukarıda izah ediyor. **Kur’an’ın hidayeti öyle latif ve ince bir şekle gelmiş ki, hakikatini tam manası ile idrak ve ihata etmek mümkün değildir. Tıpkı havanın her yeri kuşattığı halde, hissedilmesinin ve ihata edilmesinin zorluğu gibi.**

Marife, bir şeyin çok açık ve zahir olması iken, **nekre ise** bir şeyin belirsiz ve müphem olmasıdır. **Nekre**, yani belirsizlik, bir şeyin ya şiddet-i zuhurundan olur, **hava** ve **güneş** gibi ya da şiddet-i gizliliğinden hasil olur, **atomlar** gibi. Bu yüzden tenkir, yani **belirsizlik durumu bazen tahkiri bazen de tazimi, yani büyüklüğü ifade eder.** Burada Kur’an hidayeti, azametinden dolayı tenkir, yani belirsiz olduğu için, tazimi ifade ediyor. **“Ey şiddet-i zuhurundan gizlenen Rabbim”** ifadesinde olduğu gibi.

"4. Müteaddit kelimelere bedel ism-i fâil sigasıyla ihtiyar edilen مُتَّقِينَ kelimesiyle yapılan icaz, hidayetin semeresine ve tesirine işaret olduğu gibi, hidayetin vücuduna da bir delil-i innîdir."(1)

“Müttakin” kelimesi **“takva sahipleri”** demektir ki, ism-i fail kipi ile ifade edilmiştir. Takva sahiplerinin kim oldukları bir çok kelime ile ifade edilebilirken, kısaltılarak ism-i fail kipi ile takdim edilmesi, hidayetin çok geniş sahalarda ne kadar çok meyve ve netice verdiğini göstermek amacı ile icaz yoluna gidilmiştir.

Evet bazen icaz, uzun konuşmaktan daha uzun manalar ifade edebilir. Hatta bazen sukut etmek, cevap vermekten daha belif ve daha tesirli olabilir. **“Müttakin”** kelimesi hidayetin sonsuz neticelerini kucaklayan bir kısaltma, bir icazdır diyebiliriz. Hatta öyle ki, ağacın meyvelerinin, ağacın tazeliğine olan **“inni”** işareti gibi müttakilerin halleri de Kur’an hidayetinin tesirine ve genişliğine inni bir işarettir.

“Inni” burada eserden eser sahibine ulaşmak anlamında kullanılıyor.

(1) b. [İşârâtü'l-l'câz. Bakara Suresi, 2. Ayetin Tefsir.](#)